

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَتْلُو مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَأَقِمِ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى
عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ سَلَّمَ) : الْإِيمَانُ بِضْعٌ
وَسَبْعُونَ شُعْبَةً، وَالْحَيَاءُ شُعْبَةٌ مِنَ الْإِيمَانِ.

Hayâ İmandandır (16.09.2016)

Değerli Müslümanlar!

Hayâ; “utanmak, çekinmek” demektir. Genellikle yüzün kızarması, kişinin başını öne eğmesi, gözlerini kaçırmaması gibi şekillerde dışa yansır.

İslâm dini, insanın doğasında var olan bu hayâ duygusunu geliştirmek, Allah Teâlâ'nın belirlediği ilkeler doğrultusunda şekillendirmek ve şahsıyla bütünleşen bir karakter özelliği hâline getirmek ister. Böylece doğruyla yanlış ayırt ederek Rabbinin kötü ve çirkin görüp yasakladığı söz ve davranışları yapmaktan hayâ eden kulun, haramları terk edip helâllere sarılması, dolayısıyla dinin gereklerini yerine getirmesi daha kolay olacaktır. Okuduğum ayeti kerimede; “**Kitaptan sana vahyolunanı oku, namazı da dosdoğru kıl. Çünkü namaz, insanı hayâsızlıktan ve kötülükten alıkoyar.**”¹ buyrulurken haya konusunda ibadetlerin önemine işaret edilmiştir.

Aziz Müminler!

“**Her dinin kendine özgü bir ahlâkı vardır; İslâm ahlâkının özü de hayâdır.**”² buyuran Allah Resûlü, müminleri söz ve fiillerinde hayâ üzere davranmaya teşvik etmiş; “**Arsızlık nerede ve kimde olursa olsun çirkinleştirir; hayâ ise nerede ve kimde olursa olsun güzelleştirir.**”³ buyurmuştur.

Muhterem Müminler!

Başkalarından utandığı, tepkilerinden çekindiği için ortama göre davranan insan bilmelidir ki asıl hayâ edilmeye layık olan Rabbimizdir. İhsan üzere, yani Allah'ı görüyormuşçasına hareket ederek Allah'ın kendisini her an gördüğü bilinciyle yaşayan kulun Allah'tan hayâ etmesi, onun her

zaman ve her mekânda takva sahibi bir mümin olmasını sağlar.

Değerli Kardeşlerim!

Hayâ, bizim kültürümüzde de nesiller boyu üstün bir ahlâkî meziyet olarak görülmüştür. Ancak ahlâkî değerlerin giderek yozlaştığı günümüz toplumunda hayâ duygusu eski değerini kaybetmeye başlamıştır. Öyle ki önceleri hayâ sahibi olan kişiler övülürken, şimdilerde ise edebe aykırı söz söylemek, ahlâksız davranışları alenî olarak işlemek, bazı çevrelerde, cesaretin, özgüvenin ve özgürlüğün bir göstergesi kabul edilmektedir.

Hâlbuki hayâyı kaybetmek, öncelikle insanı “en şerefli varlık” olmaktan çıkararak değersizleştirir. Birlikte yaşamamanın temeli olan saygıyı ortadan kaldırarak toplumun bozulmasına yol açar. Onun için Peygamberimiz (s.a.s); “**Utanmadıktan sonra dilediğini yap!**”⁴ diyerek konuya işaret etmiştir.

Aziz Kardeşlerim!

Peygamberimiz; “**Hayâ imanın göstergesidir, iman da cennete götürür. Çirkin söz ve davranış ise kabalık ve kötü ahlâkın göstergesidir. Kötü ahlâk da cehenneme götürür.**”⁵ derken diğer bir hadislerinde ise; “**İman, yetmiş küsur parçadır. Hayâ da imandan bir parçadır.**”⁶ buyurarak iman ile hayâ arasındaki ilişkiye dikkat çekmiştir. Bu nedenle biz Müslümanlar olarak dinimizin diğer ahlâkî prensiplerine uyduğumuz gibi hayâlî olmaya da gereken önemi vermeliyiz. Özellikle doğruyu ve yanlış yetiştirdiği çevrede öğrenen çocuklarımıza hayâyı asli bir değer olarak öğretmeli, tertemiz zihinlerine hayânın güzelliğini aşılamalıyız.

Edep dışı sözler söyleyen veya edebe aykırı davranışlarda bulunan masum çocukların bu hâllerine gülüp onları hayâsızlığa teşvik etmemeliyiz.

Bilmeliyiz ki biz müminler için hayâ, ahlâklı ve onurlu bir yaşamın anahtarı ve kişinin imanını yansıtan, onu Rabbi katında değerli kılan ahlaki bir özelliktir.

Hazırlayan: DİTİB Hutbe Komisyonu

¹ Ankebut, 29/ 45.

² İbn Mâce, Zühd, 17

³ Tirmizî, Birr, 47

⁴ Buhârî, Enbiyâ, 54

⁵ Tirmizî, Birr, 65

⁶ Müslim, İmân, 57